

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fil.
Fél évre	4 kor. — fil.
Negyed évre	2 kor. — fil.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik minden vasárnap.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlközásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszöres hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

VIII. évfolyam.

Szászsebes, 1903. November 15.

7. szám.

A nyugdíjügy érdekében.

Írta: Vihar Győző.

Esak fél az a bánat, de viszont kettős az az öröm, a melynek részesei vannak. A szabadság, melynek sok élvezője akad, nem gyengül, de erősödik; tagjainak szaporodásával mindinkább szilárdul. A mire egy ember magában képtelen, arra képes lehet egy társaság. Az erő tömörülve hatalom, szétforgácsolva semmi. Ez mind olyan régi igazság, melyen tul vagyunk, melyet belátunk, de a melyért nem küzdünk kellő eréllyel; az egyik talán azért nem, mert a szükséges erőnek fogytán van, a másik pedig azért nem, mert az önzés bénítólag hat akaraterejére és így sok szent ügy csak sinylődik, vajudik, mig végül elbukik. És mi ennek a szomorú eredménynek a szülő oka? Egyszerűen a részvétlenség, a közönyösség, mely a társadalom minden rétegét annyira hatalmába ejtette, hogy az a haladás inkább átkos lidércnyomásának, mintsem áldásának tekinthető.

A hol megszűnik a közönyösség s fölűti fejét a mások ügyei iránt való részvét, ott a felebaráti szeretet hevében csakhamar megfogamzik az isteni áldás, mely szünet nélküli tevékenységre serkenti az embert és ki-ki ki is veszi abból a vámot, de jogos részese ennek csak az lehet, a ki maga is hozzájárult tevékenységével a megszületett áldás kitálalásához.

Hiába való egyesek minden megfeszített igyekezete, ha az a tömegnél nem kelt visszhangot, de ha az eszme átment a tömeg vérébe, ha azt a tömeg magáénak vallja, ha azért hevül, lelkesedik és ha azért mindegyik tehetségéhez mérten áldozatot is hoz, akkor a siker elmaradhatlan, mert az egyesített erő nagy hatalom!

Csakhoggy éppen ez hiányzik számos célbavett tervnél és éppen ezért bukik meg sok életrevaló eszme, sok tervezett üdvös intézmény.

Nem tudom, hogy mennyire haladott az erdészeti és vadászati személyzet nyugdíj intézménye; mind összevéve is erről az üdvös intézményről csak annyinak vagyok tudója és látója, mint a mennyit megtudhattam s megláthattam szerény keretű kis lapunkból ama rövid idő alatt, mióta az minden héten egyszer az én szerény hajlékomba is be-betoppan, de arról igenis meg vagyok győződve, hogy az testestől, lelkestől szolgálatában áll ennek a jobb sorsra méltó szent ügynek, mely ugy látszik, hogy csak vajudik, kinlódik, mert nincsen igazán lelkesülő barátja és illetve mivel az ilyen barátok száma igen csekély.

Látom lapunk szerkesztőjének véres tusáit, látom a kitartó türelmes küzdelmet, de eredményt még nem látok s a mi a föltűnő jelenség, az az, hogy a visszhang is szörnyűségesen gyenge. Pedig ha a közvetlenül érdekeltek nem állanak a tett sorompóiba, a mi szerkesztőnk hasábról-hasábra írhat, ki kiabálhatja tüdejét, egy-maga soha sem viszi dülőre a dolgot. És a

midőn az intézmény szükségességét, annak életrevalóságát s keresztülvihetőségét édes mindnyájan érezzük és tudjuk: miért nem állunk az ő segítségére? miért hagyjuk csak őt magát küzdeni? Nem félünk, hogy utoljára ő maga is kidől a küzdelemben és hogy mi itt fogunk állni tanács-talanul, tehetetlenül?

Szerkesztőnek megfujta a kürtöt, megadta a csoportosulási jelet: tömörüljünk tehát; vetközzük le a közönyösség rongyait, egyesítsük erőnket és intézzünk rohamot a munkakép-telenekké vált erdészeti és vadászati altiszti személyzet, ezek özvegyei és árvái érdekében! Ne várjunk külső segélyre, idegen támogatásra, hanem bizzunk a saját erőnkben. Az ügy szent és nemes; akarattal, kitartással kellend kiindulnia; külső támogatást majd csak későbbben vehetünk igénybe, akkor tudniilik, mikor már intézményünk életrevalóságának bizonyítékát szolgáltatatta.

Engem az eszmének egyenesen szerkesztőnk lelkesült szavai nyertek meg; mint mondtam, nem is tudom, hogy hol és mennyiben áll az ügy, de lelkesülök érte és vakon rohanok a tett mezejére. Igenis, mindjárt a tett mezejére, de csak erőm korlátain belül. Cselekedje más is ezt és az eszme megtestesül.

Neveltséges: 15—20 ezer tagból álló tekintélyes testület nem képes egy nyugdíjintézményt létesíteni? Ez valóságos satira! Csak akarni, komolyan akarni és tenni s nem csak óhajtani kell. Bizon az Isten csodát nem tészon kedvünk-ért, magunknak kell kezdeményezni és tenni; a többi jön önkényt.

Tag van elég: 10—15 ezer tag könnyen összetoborozható; közvetítő orgánuma: lap van, hol megbeszélhetjük, hányhatjuk, vehetjük az előzetes kérdéseket, pénz lesz, ha kivetünk mér-sékelt tagsági díjakat s az erdei és vadászati kihágások után kiszabott birságpénznek részben felhasználhatók, jótékony alapítók mindenkor akadnak, akadnak erre a célra is; sorsjátékok rendezéséhez engedély kieszközölhető, hang-versenyek, multságok tarthatók erre a célra, csak legyen az intézmény országosan szervezve.

Igaz, hogy ennek a szép eszmének is elő-feltételét egy kiz mozgatható alaptőke képezi s hogy egyelőre ez is hiányzik, ámde jó akaráttal ez is előteremthető, ha egyszerre nem, hát lassankint. Tegyük össze a filléreket, koronákra nővik ki azok magukat.

Én is lelkesedem az emberbaráti eszméért, áldozok azért én is, áldozzon más is, kiki szerény tehetségéhez mérten.

Lehetséges, hogy lelkesedésem félreértetik, hogy az talán félre is magyaráztatik, hogy a tőlem mindenha távol álló rut önzés vádjával illetetem és hogy ajánlatom mindenkifelett kicsinyeltetni fog; ámde én lelkiismeretem tiszta-ságától áthatva, eltelve az emberies intézmény iránt táplált szeretetemtől, megteszem ajánlato-mat. Ugyanis: most van sajtó alatt a »Vad á-szati szak ismeretek gyűjteménye« című terjedelmesebb olyan művem, melynek tartalmát minden vadásznak ismernie kell, melynek tartalma iránt egyetlen egy nemzetgazdászati érzékkel

Kaland farkasokkal.

(Németből fordítva.)

Az 1880 évi augusztus hó 17-én a boldogult Battenberg Sándor herceg, Bolgárország fejedelménél tett látogatásból visszatérőben Sófiából a Balkánon át Lom-Palánkára kocsiztam. Itt szándékoztam bevárni a »Merkur« személyszállító gőzöst, a melynek más-nap kellett megérkeznie, hogy azután azon tovább folytassam utamat Belgrádba. Détután 2 óra felé járt az idő, midőn a szinte elviselhetlen hőségtől és a hosszú kocsizás fáradsalmaitól holtfáradtan Lom-Palán-kára megérkeztem. Itt jobbat mit sem tehettem, mint fáradt és megmervedett tagjaimat kipihentetni.

A Duna partján levő abban a kis vendéglőben, a melyben megszáltam, inkább azért, hogy a fogadós

kapzsiságát kielégítem, mintsem hogy éhségemet csil-lapítsam, egy kis frissítőt vettem magamhoz s azután visszavonultam a lehető legszerényebb szobáskámba, hol azután Ádám mezbe öltözve (tulajdonkép vet-közve) levettem magamat a minden porcikájában nyikorgó ágyra, azzal a feltett szándékkal, hogy 6 óráig szundítok egyet s azután puskámat magamhoz véve sétát teszek a falu környékén, azonban alig heveredtem le, már is sajnosan kellett tapasztalnom a Keleten annyira elterjedt apró ugronicok jelenlétét s hiábavaló volt minden kapkodás és csapkodás, pár pillanat múlva érezte már az én nyugalomra vágyó testem, miként végzik rajta a kicsiny vérszopók gyakor-lataikat. Egy ideig csak forgolódtam és türtem, de utóvégre is meguntam a dolgot s egy hatalmas lökés-sel levettem magamat az ágyról és belevágtam maga-mat a szalonnaszir pecsétetekkel pazarul kent viasz-vászonnal bevont zsöllébe. Istennek hála, itt azután találtam egy kis nyugodalmat, miután előbb még a leesés ellen való védelem céljából az asztalt oda

biró állampolgár sem lehet közömhös; ennek a könyvnek bolti árát a kiadó 8 koronában állapította meg és nem is fogja olcsóbban adni, de nála keresztül fogom vinni — s eme szavamért és kötelező ígéretemért erkölcsi felelősséget is vállalok — hogy ebből a 8 koronából 25%-ot a kiadó az erdészeti és vadászati altisztek nyugdíj intézménye alapja javára fog fordítani, a mennyiben a megrendelő esetleg a gyűjtő maga is tényleg altiszt, vagy annak özvegye, avagy árva.

Én egyelőre és egyébként nem járulhatok tettel a szent célhoz; ki hozzájárulásával előbbre vinni szándékozik az ügyet, az nyújtson segédkezet; egy közös érdeket mozdít előbbre 100 példánynál 200, de 1000 példánynál már 2000 koronával és így tovább.

Mit szól ezen ajánlatomhoz a szerkesztő ur? Vajjon elfogadható-e s kihez kellene még fordulnom, ki hivatott annak sorsa fölött dönteni és a kivel esetleg részletesebben is megbeszélhetném az ügyet? (Erre nézve lapunk jövő számában bővebben nyilatkozunk. A szerkesztő).

Egyébként sziveskedjék velem a szent ügy érdekében rendelkezni, szerény tehetséggel, készséggel állok annak önzetlen szolgálatába!

huztam, mely utóbbi óvatosság azonban fölöslegesnek bizonyult, mert — mint azt később a fölkelésnél tapasztaltam, eléggé odaragadtam volt a zsölle huzatához.

A mint felébredtem, már este félnyolcra járt az idő. Bosszankodva, hogy nem ébresztettek fel 6 órakor, a mint azt meghagytam volt, gyorsan felöltöztem, hogy legalább még egy kis sétát tehessek. Lent a vendéglőben biztosítottak róla, hogy pont 6 órakor dörömböltek az ajtómon, de hiába, nem bírtak felébreszteni.

A felséges Duna partján tett rövid séta után benéztem a »Bellevue« étterem erkélyére, a honnan gyönyörű kilátás nyílik a Dunára. Itt megismerkedtem a gőzhajós társaság több tisztviselőjével, a kik beszéd közben legnagyobb csodálkozásomra mind kijelentették, hogy szenvedélyes vadászok. A mint az urakkal így elmerültem a társalgásba, egyszerre csak úgy rémlett, hogy farkas vonítást hallok. Még nem voltam egészen tisztában azzal, hogy nem csalatkoztam-e, midőn ismét megütötte füleimet az az utálatos vonítás, mely

A sarki vagy havasi nyúl (*Lepus timidus* vagy *variabilis*) és annak vadászása.

Irta: Vihar Győző. — (Folytatás és vége).

havas nyúl egyébként nem olyan félénk, mint a mi mezei nyulunk és ennél élénkebb, mozgékonyabb természetű is és éppen ezért nem is keres fekhelyül mindenkor mélyedéseket, maga pedig ilyeneket talán soha sem készít magának, legföllebb igen erős hideggel, a mikor a hóba szokta magát beásni, de többször be is havaztatja magát és ilyen alkalommal több napon át is elfekszik a hó alatt minden táplálék nélkül s üregéből csak akkor jön elő, a mikor a hó már megszállott, megkérgesedett és őt fentartani képes. A kérge hóállás a havasi nyulat éppen nem hátráltatja haladásában, mer föltűnő hosszú lábujjain behuzható éles karmokkal bir, mint a macska és ezek segélyével, valamint a mezei nyulénál hosszabb hátsó lábaival messze képes magát elvetni a síkos felületű havon is; nem csúszik és egyébként is haladás közben széjjel terpeszkedő lábujjai nehezebben süppednek a hóba s ezért is biztosan halad annak felületén. Gyakrabban kint a nyílt tereken, a hó tetején is elfekszik a havasi nyúl és az embert, főleg ha eb is van közelében, többször nagyon bevárja; mindennek dacára is sokszor elkerüli az ember, mert színe teljesen egybevág a talaj vagy a hó színével; az a fölött pihenő nyúl szemet sem szúr, de ha figyel az alpesi vadász, akkor kiveheti a talaj színétől nagyon is eltérő színű fülhegyeket, melyek a hóban vagy gubbasztva vagy fekvé didergő nyúl fogainak folytonos vaczogó mozgásai következtében szünet nélkül rezegnek és

mind erősebbnek és több hangnak látszott. Semmi kétség többé, túl a Dunán farkasoknak kell lenniök.

— Ugyan uraim — szóltam a tisztviselőkhöz, — önök vadászoknak mondják magukat s még csak egy szóval sem említették, hogy itt farkasok is vannak: hallják csak, hogy vonítanak a bestiák a Duna tulsó partján. És önök itt olyan nyugodtan ülnek!

— Ah — felelte az egyik ur — ezt a hangversenyt mi minden este halljuk, de a farkasok nem túl a Dunán, hanem azon a nagy szigeten amott túl, vannak a melynek sűrűiben annyi a farkas, hogy levestett ember lenne az, a ki oda átmerészkednék.

Teremtette! — gondoltam magamban, — ugyan-csak helyes, hogy ezek az urak nem valódi vadászok! Fenhargon pedig s nevetve oda szóltam:

— Nos, uraim, akkor én holnap reggel meg fogom mutatni, hogy egy vadász merhet átmenni arra a szigetre.

— Lehetetlen! — hangzott minden szájból — azt semmikép sem engedhetjük meg.

Beszéltek még tovább is, de engem lebeszélni nem lehetett, sőt ellenkezőleg nyomban intézkedtem,

így a vadász két folyton mozgó kis fekete vonalat lát maga előtt, mely tünet félre nem ismerhető jele a nyúl jelenlétének.

Hóállással, főleg ha az kérges felülettel bír, mikor a havasi nyúl nem találhatja meg szokott táplálékát s azt a hó alól sem képes előkaparni, akkor még a »hegyi« nyúl is bevonul az erdőrészekbe és ott a fiatalabb fák kérgeinek lehántása és a vékonyabb hajtások lerágása által éppen olyan érzékeny károkat okoz, mint okoznak a mi mezei nyulaink, melyekkel itt összejövén, nem ritkán el is párosodnak és ebből az elpárosodásból származott korcsok aztán tarka mezt örökölnek.

A havasi nyúl párosodási mozgalmak és viszonyai egyezők a mi nyulainkéval, de a havasi nyulak párosodása rendszeren csak márciusban kezdődik. A fiatalok féléven át fejlődnek; rendszeren valamivel kisebbre nőnek, mint a mezei nyulak, de azért 7 kilogramos példányok ezek közt is előfordulnak.

A havasi nyúl feje zömökebb és gömbölyűbb, fülei jóval kisebbek, mint a mezei nyulé; farka csak fél olyan hosszú, mint feje s ennek felső része nem sötét, mint a mi nyulunké, hanem alsó részével teljesen egy színű, vagyis tiszta fehér.

Ugy hallottam, hogy a havasi nyúl elvétele nálunk is, a Retyezát hegységben és Töröcsvár környékén gyér számban előfordul, Miért is ne? Lehetséges.

Mikor P. Keschben egy alkalommal október hónapban szerencsém volt marmotára vadászhatni, ugyanez alkalommal meghívtak minket is P. Sevvana alsó-engadin kerületi község határába nyúl vadászatra, mit természetesen nem is utasítottunk vissza, hanem átrándultunk Sevvanára is és itt már vizslákkal vadásztunk a Piz hegység kevésbé magas emelkedéseinek porhóban, mely fényes bizonyítékát szolgáltatotta a nyúl nagy mennyiségének, Csapa csapatát ért; alig voltunk képesek a lépten-nyomon egymást keresztező csapatok-

ból kibontakozni és azokon eligazodni, pedig a csapatok szolgálnak utmutatóul abban a rideg világban; egy-egy csapat ki kell választani és azon haladni, a míg csak valamely fenyőbokorhoz, kőgörgöteghez vagy sziklaüreghez nem ér az ember; a nyúl rendszeren innen ugrik elő, a bakok korábban, a nőstények ellenben később, csak arra kell ügyelni főleg a helyi viszonyokkal ismeretlen vadásznak, hogy nagyon messze ne csapázzon, mert különben kiteszi magát az alpesi vadászatok összes veszélyeinek, főleg ha társától ellenkező irányban csapáz.

Kiugrás után a nyulak soha sem futnak messzire; lehetőleg a legközelebbi hasonló alkalmas helyen — esetleg valamely marmota kotoréknak szűk nyílása előtt is — megvonják magukat még hibás lövés után is, de lövésük a szokatlan és a talajjal teljesen egyszín miatt dacára a közel kelésnek is nem könnyű; azonban ha a gyakorlat már reá vezeti a vadászat, hogy a célpontul szolgáló fekete vonások közé, de mintegy 5 centimeterrel alacsonyabban kell céloznia: akkor minden nyúl fejen lesz találva és éppen úgy bukfencezik a havasi nyúl is, mint a mezei.

A havasi nyulat rendszeren az irt módon vizsla elől szokás löni, de hajtókkal is éppen úgy lehet reájuk vadászni, mint nálunk a mezei nyulakra, azonban inkább csak alulról a magasnak hajtva azokat és csak kevesebb számú hajtóval, mint nálunk szokás, mert főleg Sesvanán bizon nem igen akad hajtó népség a vadász urak kényelmére, de ha egy-kettő akadna is, ezek ugyancsak követelnék ám óránként a maguk 50 centim. hajtópénzüket!

Hálóval fogni a nyulakat nem szokás, de a törész és hurokvető orvvadászok a magas Alpokon is csak úgy — sőt talán még jobban — garázdálkodnak, mint nálunk.

Lyukbuvó ebet egész Svájcban mindenfelé sokat és Engadin vidékén még hosszú lábú hajtó ebet is

hogy hajnali $\frac{1}{2}$ 3 órára egy csónak várakozzék rám a szükséges evezőkkel.

Éjjeli 11 óra volt, mikor meghozták a hírt, hogy a csónak három emberrel várni fog a kiszabott időben a gőzhajó állomásnál. Erre elbucsúztam az uraktól, kik még egyszer megkísérlették lebeszélni szándékomról, de hiába. Hazatérve szállásomra, azonnal könnyű vadászöltönyt huztam fel s így felöltözve heveredtem le a zsollyé, hogy szundítsak egy kicsit, de bizon ez nagy izgatottságom miatt sehogy sem akart sikerülni s hajnali 2 órakor már felkeltem, magamhoz vettem 28-as lancaster duplám, vadászkeszemet és távcsövemet s elindultam le a kikötőbe.

Sok keresés után ráakadtam a csónakra s embereimre kiköt felé bresztettem, sok időbe telt azonban, míg meg tudtam magamat velük értetni, mert csak bolgárul értettek. Utóvégre mégis sikerült egy pár szlovén szóval megmagyarázni nekik a legszükségesebbet.

Keleti szél fújt s ezért egy darabon víz ellenében kellett mennünk, hogy elérve a sziget felső végét,

a tuloldalra azután lefelé ereszkedhessünk. Alig hogy átértünk a tulsó oldalra, letétem embereimmel az evezőket, hogy így a legesekélyebb zajt is kerülve, csupán a víz folyása által vitessünk le a kijelölt pontig. A mint így már mintegy 100 méternyit haladtunk, az egyik bolgár előre mutatott, hol a parton elterülő ködben néhány bizonytalan alak látszott mozogni, melyekben azonban én messzelátóm segítségével három farkast ismertem fel, melyek azonban már a legközelebbi pillanatban eltűntek a sűrűben.

Erre nyomban kiköttem a partra, kiszáltam, az evezősöknek pedig meghagytam, hogy azonnal térjenek vissza a sziget felső végére s ott várakozzanak rám. Reméltem, hogy a farkasok visszatérnek még a partra s ott egy jó buvóhelyet kerestem, de miután mintegy 20 percig hiába várakoztam, felhagytam a reménnyel s elhatároztam, hogy benyomulok a sziget belsejébe, hol — mint azt nekem mondták — egy holt ág huzódik végig a hosszú szigeten. Ezt akartam tehát felkeresni és ott lesbe állni.

eleget lehet látni, de hajtó ebekkel mi nem vadászunk, habár elképzelhető, hogy az erdős és emberi lény által meg nem járható sűrű s sziklagörgetegekkel is elborított talaju hegyszakadékokban a hajtóebek sarki nyúlra (erdei egyedeire) is kiválóan alkalmasak lehetnek.

Én P. Sesvennában harmadmagammal a mondott alkalommal aránylag igen rövid idő alatt 12 sarki nyulat ejtettem volt el, köztük egy tarka korcsot is, de a nagy hóban való szokatlan járás-kelés, valamint a nagy hócipőkben való örökös hegymászás is igen kifárasztott, szemeimet pedig a csillogó hó annyira megviselte, hogy az egyébként is nehezen szembeötlő fehér tapsifülek leg többjének csakis tiszteleti lövésekkel kedveskedtem, különben talán egymagam is ejthettem volna nagy szerencsém mellett annyit, a mennyit mindnyájan együtt ejtettünk.

Ámde a végeredménnyel mégis meg vagyok elégedve még ma is, mert elmondhatom, hogy vadászszakmányaim közt tiszta fehér nyúlbokréta is díszel.

LEVELEZÉS.

Sz. Kövesd 1903 november 4.

A Temesvárott folyó évi október havában megtartott erdőőri szakvizsgálat alkalmával abban a szerencsében részesültem, hogy a levizsgázottak részére kiadott bizonyítványokat én állítottam ki, illetve megírtam, ezen kívül pedig az irodai teendő végzésében való segédkezés céljából is a vizsgáknál mindig jelen voltam s így módomban volt figyelemmel kísérni a vizsgák teljes lefolyását és megszerezni azok ered-

A sziget azonban csupa embermagasságu cserjével volt benőve, a mely telisded teli s át meg átszőve különféle kuszó növények indáival szinte áthatatlan volt, annyira, hogy nem maradt más hátra, mint hogy vadászkésem segítségével csináljak magamnak utat lépésről lépésre. Miután pedig ez a munka nem csak időt rabló volt, de meglehetősen zajjal is járt, alig hittem lehetségesnek farkast láthatni, azért azonban csak folytattam az ösvénykészítést, hogy így legalább a jövőre némileg járható utat biztosítsak magamnak.

Miután így egyenes irányban a vélt holtág felé átdolgoztam magamat — igaz, hogy félórai keserves munkával — a sűrűség egyszerre ritkulni kezdett s nagy örömmre csakugyan megpillantottam magam előtt a holtágat. . . Most a legnagyobb elővigyázattal közeledtem a parthoz s itt meghúzódttam egy bokor mögé, a honnan elég jó kilátásom volt. Mily nagy volt azonban meglepetésem, midőn alig 200 méternyire magam előtt több hosszú lábu alakot pillantottam meg a parton, melyeket szabad szemmel däm-

ményének pontos adatait melyeket közölni óhajtok lapunk tisztelt olvasóival.

Az írásbeli vizsga október 19-én kezdődött, miután előzőleg az összes jelentkezők lefizették a 10—10 korona vizsgadíjat. A vizsgához jelentkezett volt 57 egyén, ezek közül azonban nem Horbász Mihály nevű jelent meg s így a tényleg megjelentek száma 56 volt.

Írásbeli feladványnak a következő három kérdés volt kitűzve:

I. Hányféle vágást különböztetünk meg a szálerdőnél? Irja le azoknak mikénti foganatosítását, hol alkalmazhatók azok tekintettel az erdőtörvény rendelkezésére?

II. Egy vágásban a következő faanyagok lettek kitermelve:

264 db. 10 m. h. 35 cm. K átm. tölgy épületfa

124 db. 8 m. h. 29 cm. K átm. tölgy épületfa

2000 ürm³ hasáb és 1000 ürm³ dorong tűzifa.

Ha egy m³ épületfának termelése 80 fillér, egy ürmeter hasáb tűzifaé 70 fillér és egy ürmeter dorong tűzifaé 50 fillér, a termelést pedig három munkás csoport végezte és a kitermelt faanyagok: az A csoport $\frac{3}{10}$ -ed, B. csoport $\frac{5}{10}$ -ed és a C. csoport $\frac{2}{10}$ -ed részét termelte, kérdés: mennyit tesz ki mindegyik csoport keresete egyenként és mennyi az összes kereset?

III. Elkészítendő a felesketett és szakvizsgázott erdőőr által az erdőtörvény szerint vezetni rendelt rovatos napló mintája és abba szabályszerűleg bevezetendő az összes fenforgó körülmények figyelembe vételével egy juhok és kecskék behajtása által elkövetett legeltetési kihágás.

A szóbeli vizsgálat október 29-án kezdődött és 29-én végződött s így naponként átlag 6 egyén vizsgázott.

Vizsgáló biztosok és az általuk kérdezett tantárgyak a következők voltak:

vadoknak néztem s csogálkoztam azon, hogy mikép tartózkodhatik itt ilyen vad, hol annyi a farkas? Ekkor elővettem távcsővem, de még ezzel sem tudtam biztosan megállapítani a mozgó alakok milétét. Csak ide-oda való járkálást és ugrásokat láttam a ködön át s úgy vettem ki, hogy ott több magas lábu állat mozog.

A mozgó állatok száma nagynak látszott s így nem akartam hinni, hogy farkasok lennének. Hogy meggyőződjem a dolog mibenlétéről, közelebb kellett jutnom és ez sikerült is részben hason csuszva s most csakugyan tisztán kivehettem, hogy ott nem kevesebb, mint kilenc farkas ugrándozik, és pedig kettő nagyobb és hét kisebb, nyilván az előbbinek kölykei. Egy ideig még gyönyörködtem játéukban s mérlegeltem, hogy mikép juthatnék biztos lövéshez. A két öreg folyton a fiatalokat kerülgette, a melyek hol a porondon henteregtek, hol pedig csodálatos ugrásokat tettek. Ha akkor már lett volna egy mostani messze hordó golyós fegyverem, könnyű dolog lett volna a 150—180 méter távolságban levő farkasok közül vagy egyet leteríteni, így azonban igyekezni kellett őket legalább száz méternyire megközelíteni.

(Folytatása következik.)

Dömötör Tihamér kir. erdőfelügyelő (Elemi rész. Erdővédelem. Erdőtörvény).

Ritter Károly orsovai m. kir. erdőmester (Erdőhasználat).

Török Sándor m. kir. erdőmester a vadász-erdei szakiskola igazgatója (Erdei növénytan. Erdőtenyésztés. Rovartan. Számtan).

A vizsgálatnak alávetett 56 egyén közül vizgázott: kitűnő eredménnyel $12=21\frac{5}{10}\%$, jó eredménnyel $14=25\frac{0}{10}\%$, kielégítő eredménnyel $18=32\frac{0}{10}\%$. Megukott $12=21\frac{5}{10}\%$.

Hasznos tudnivalók.

A patkolás mestersége. Egyike a legkényesebb dolgoknak a lovak patkolása s még ma is igen nagy eltérés mutatkozik a szakemberek véleményében arra való nézvést, hogy vajjon melyik eljárás helyesebb: a patkót a patához vagy a patát a patkóhoz idomítani?

Ebben a tekintetben még leghelyesebb, ha egy igen híres angol állatorvos abbéli nyilatkozatára építjük elméletünket, hogy »azon esetben, ha a megpatkolt pata megtartaná mindenkoron ugyanazon alakját, akkor ez a pata fejlődésére nagyon hátrányos dolog lenne.«

Az élő pata folytonosan fejlődik és változtatja alakját s ha a kovács azt tapasztalat útján nagynak véli, vegyen le belőle annyit, amennyit jónak lát.

Nagyon elhibázott dolog lenne azonban, ha magunknak egy ideális pata alakot vennénk zsinórmértékül s minden egyes patát a szerint akarnánk kiformálni; hanem igen is, ismernünk kell a különféle pata alkatokat s azoknak nagyságát s akkor alkalmas patkót választván, a patát kell a patkóhoz szabnunk. Az alkalmas patkó megválasztásában azonban nagyon lelkiismeretesek legyünk és szerezzünk gyakorlatot; mert ekkor bátran elmondhatjuk, hogy sokkal helyesebben járunk el, ha a patát alkalmazzuk a patkóhoz, mint megfordítva, mert hiszen például hányszor megessik, hogy egy megnyúlt patára nagy patkót ver a kovács s az a körmöt a húsig lehasítva esik le a ló lábáról.

K.

H I R E K.

Az új Messiás. Amden svájci helységben egy idő óta olyan dolgok történnek, a melyek nagy csodálkozásba ejtik az egész környék lakóit. Allítólag amerikai emberek sok földet és telket vásárolnak ott és pedig alku nélkül, készpénzért. Eddig mintegy négyszázezer frank ára fekvőseget vásároltak s a kis hegyi faluban mindenki örül a dolognak, csak a plébános és a káplán nem. Kitűnt ugyanis, hogy a gazdag földvásárlók a keresztény-kommunista szekta tagjai, a kik

valóban Észak-Amerikából jöttek át Európába s a csöndes falut választották ki arra, hogy egy kis kolóniát alapítsanak. Az alapító és főnök egy Klein nevű ur, a ki valamikor mainzi polgár volt s mintegy tizenöt évvel ezelőtt vándorolt ki Amerikába. Már két évvel ezelőtt megvette Amden mellett a Krappenhof nevű jöszágot s ott berendezkedett. Csakhamar több család jött utána, majd egyes magános emberek, a kik mindannyian egy társaságot alkotnak. Mindenki a közös kaszába teszi összes vagyonát, mindnyájan együtt étkeznek, de kiki a maga külön házában lakik. Most egy Mária-kápolnát is akarnak építeni. A szekta tagjai az új Messiást várják, a ki szerintük 1904 husvétján Amdenben fog megjelenni.

Harc a cigányokkal. A biharmegyei Alpár községből jelentik, hogy a vásárra menő iparosokat minap éjjel az Alpár község mellett levő palinkáshalmi kis erdőnél egy öt tagból álló cigánybanda megtámadta. Az iparosok jó ideig maguk állottak ellen a rablóknak, de a mikor nem birtak velük, egyikük beszaladt a községbe, a honnan Szabó István rendőrkáplár és Racz Károly csendőrőrmester siettek az iparosok védelmére. Valóságos harc fejlődött ki a rabló cigányokkal, a kik kést rántottak s az iparosok közül többeket megsebesítettek. A veszedelmes helyzetben Szabó István rendőrkáplár revolverlövésekkel verte vissza a támadókat. A lövések közül kettő talált s két cigány holtan terült el a földön. A lövésekre a vakmerő rablók elfutottak. A két halottat bevitték a község házara. Alpár mellett egy izben már volt halálos kimenetelű harc a rabló cigányokkal.

Flóberttel megölt gyermek. Maria-Besnyőn Láng Sándor a minap flóberttel verébre lövöldözött. Később leült pihenni egy padra s fegyverét maga mellé támasztotta. Kis öccse, Láng Gyula ezt észrevette s fölemelte a fegyvert. Bátyja utána kapott s e közben a fegyver elsült, melynek apró sörétei a fiu agyába furódtak. Az orvosi segítség nem használt. A kis fiu kiszenvedett.

A plébános tragédiája. A pozsonymegyei Sárosfa községből írják: Par napelött temetni hívtak Tomanovich Ferenc csallóköz-felbari plébánost. Az ősz lékipásztor el is indult, hogy megadja holt felebarátjának a végső tisztességet, de már a halottas házhoz nem jutott el: utközben hirtelen rosszul lett, összeroskadt s néhány pillanat múlva meghalt. A hatvannégy éves embert szívészélütés érte.

Betyárvilág. A beszterce-naszód-vármegyei Runk községből írják, hogy ott vagy két év óta, nincs vége-hossza a tolvajlásnak és rablásnak. A községben csaknem minden házában betörést követtek el, sőt a szervezett rablóbanda rátámadt a községi bíróra is és revolverrel riasztotta el az éjjeli őrköt. Az egész falu tehetetlen volt a vakmerő rablókkal szemben, a kik a legelőről a juhokat, a házak udvaráról a méhkasokat és az aprómarhát is elhordták. A múlt héten a naszódi csendőrség Fekete György őrmester vezetésével nagyszabásu hajszát indított a rablókra s hosszas fáradozás után huszonegy legényt fogdostak össze a község határában. Az elfogottak között volt a főcinkos, Zagrán Flóra. Őt és három társát bekísérték a naszódi királyi ügyészség börtönébe. A számát sem lehet tudni a töméntelen bünténynek, mert legtöbbben a rablóktól való félelmükben nem merik a hatóságnak bejelenteni.

Bűnös nyomoruság. Berlinből borzalmas családi dráma híre érkezik. Egy Winterstein nevű betű-

szedő felesége végső nyomorúságra jutván, elpusztította három kis gyermekét, semhogy éhezni lássa őket. Az ártatlan gyermekeket, a kik közül a legnagyobb hét, a legkisebb négy esztendő, fölakasztotta. Az anya azután önként jelentkezett a rendőrségen s elmondta, hogy férje, a ki tüdőbajos, szanatóriumban fekszik.

Gyilkosság a nászlakomán. Aranyág községben, oltár elé vezette Trifunics Sztévó bocskorkészítő a falu egyik szép leányát. Az esküvő után mulatságra gyűlt össze a násznép a menyasszony szüleinek házában. A tánc közben az egyik legény átölelte az új asszonyt s az ittas férj erre éktelen dühvel vetette rá magát a legényre. Dulakodás támadt. majd mind a ketten kést rántottak s a kétségbeesett fiatal asszony sikoltozva vetette magát a dulakodók közé. Trifunics Sztévó a viaskodás közben késével mellbeszurta feleségét, a ki nyomban meghalt. A gyilkost letartóztatták.

Kasszarablás. Két kasszarablásról kapunk hírt. Az egyik Ruszkabányán történt, a hol ismeretlen tettesek betörték a kaláni bányatársulat irodájába s a pénzszekekrényt fölfeszítve, 4400 korona készpénzt elraboltak. A betörőket eddig hiába keresik. — Teregován az éjjel egy betörő-banda póruljárt. Többen lehettek, a kik betörték a községi pénztárba. Kiásták két helyen is a falakat s úgy döntötték le a falba erősített pénzszekekrényt, melyben készpénzben és értékben rülbelül 10.000 korona volt. A nagy pénzszerény azonban, a mint földült, maga alá temette Montya István mezei csősz, a kinek ballábát teljesen összezúzta. A betörők erre elszöktek, társukat ott hagyták nagy vértócsa közepén. Állapota olyan súlyos, hogy eddig kihallgatni sem lehetett.

Felnyársalta a bika. Kenessey Lajos pettendi földbirtokos gazdaságában, a minap Pellei Albert tehenesgazdát egy bősziült bika a szarvára kapta s felnyársalta. Mire az elősiető eselődés a szerencsétlen embert kiszabadította szörnyű helyzetéből. olyan súlyos sérülést szenvedett, hogy néhány óra múlva meghalt.

A vonat kerekei alatt. Az Ujvidékről mult vasárnap reggel nyolc órakor Ó-Becsére induló személyvonat Szetlova és Vaskapu állomások között elgázolt egy napszámos embert. A lokomotív fellökte és olyan helyzetben esett a sinre, hogy a kerekek éppen derékon vágták ketté. A holttest részeit fölszedték a vonatra és elszállították Sárek állomásra, a hol megállapították, hogy az elgázolt egy Kesztics Atyim nevű süket ember. A vizsgálatot megindították.

KÜLÖNFÉLÉK.

Figyelmeztető lapokat küldtünk mindazoknak a tisztelt olvasóinknak, kiknek előfizetésük szeptember végén és előbb lejárt s itt is felkérjük, hogy elő- s illetve utófizetéseiket még e hó folyamán okvetlenül beküldeni sziveskedjenek, mert a szerkesztőség és kiadóhivatal is csak akkor képes kötelezettségeinek pontosan megfelelni, ha olvasói részéről is pontos támogatásban részesül.

Az erdészeti zsebnaptár iránt tudakozódtak nálunk többen. Mi ezt készletben nem tartjuk, hanem azok részére, kik annak 3 korona árát, valamint ajánlott postai küldésre 45 fillért előlegesen beküldenek, szívesen megrendeljük. Az esetleges megrendeléseket kérjük meg e hó folyamán teljesíteni, hogy azután a

jövő hó elején egyszerre tehessük meg a megrendelést. Később hozzánk érkező megrendeléseket nem vehetünk figyelembe.

A délutáni alvás. A kik szívesen szunyókálnak egyet ebéd után, hálás szívvel gondolhatnak egy tekintélyes francia orvos-tudórra, Féré-re. Féré doktor nagy előadást tartott arról, hogy az ebéd után való alvás nemcsak kellemes, hanem egészséges is. A munka nagyban és sokszor ártalmas módon akadályozza az emésztést. sőt ha a munka erős, egyenesen meg is akaszthatja. Nemcsak a testi munkának van ilyen hatása, hanem a szellemi munkának is. Ez a hatás különben kölcsönös. A munka csökkenti az emésztést, az emésztés asókkenti e munkaképességet. Féré főként olyan embereken folytatta a megfigyelést eredménye igen jelentékeny volt. Megállapította, hogy ebéd után az első órában a szellemi munkával foglalkozó ember munkaereje a felére csökkent, de azután az első óra vége felé megint nagy gyorsasággal emelkedik, míg rendes mértékét eléri. Az első félóraban a munkaképesség csökkenése hatvan, sőt sokszor hetvenöt százalékos. Erdekes, hogy a munkaképesség csökkenése kisebb, ha evés után szivarra gyújtunk. Ez a nikotin izgató hatásának az eredménye: de nem leküzdése, hanem csak elodázása az elbágyadásnak, a mely így föllépésében kisebb mértékű, de annál tartósabb lesz.

A hold legujabb fényképei. A párisi csillagvizsgáló, mely évek hosszú sora óta a holdról évenként távfényképeket készít, most az akadémia legutóbbi ülésén igen érdekes fényképsorozatot mutatott be. Maurice Loewy, a csillagvizsgáló egyik tagja, a fényképsorozatokról felette tanulságos előadást tartott. Loewy szerint, ezen fényképek alapján meg lesz határozható a holdbeli kráterek, tengerek kora, valamint az is, hogy a nagyobb vulkánikus kitörések mikor folytak le a holdban. — Határozottan megállapították, hogy a holdkráterek eloszlása eltér a földi tűzhányóképtől, míg ugyanis a föld felületén a legtöbb vulkánikus hegy rendszeren tengerek közelében fekszik, addig a hold kráterei a felszín minden pontján, a legnagyobb szárazföldek közepén is előfordulnak. Ez a körülmény határozottan arra enged következtetni, hogy a hold annak idején sokkal nagyobb vulkánikus erupcióknak volt színhelye, mint a föld. Loewy a Tyeho nevű kráter közelében fehér sávokat fedezett fel, melyekről megállapították, hogy hamu- és lávarétegekből állanak s így bizonyosra vehető, hogy a holdat levegőréteg környezi. Ha ez ténynek bizonyulna, akkor talán mégsem állana az a feltevés, hogy a holdban minden élet megszűnt.

Uszó szigetek Ott, a hol a Misszissipp, Észak-Amerika leghatalmasabb folyama beleszakad az Óceánba, több ágra oszlik és deltája közelében lápos mocsarakká és tavakká sekélyesedik. Ezekben a tavakban, melyekben Luisiana azuros égboltozata tükröződik, születnek meg az uszó szigetek százai, melyek uszadék fából, korhadó vizinövényekből és iszapból halmozódnak föl, néha két méter magasan a víz színe fölött és folyton változó tanyát kínálnak a vizivilág lakosainak, sőt nem ritkán az embereknek is. Ezeknek a gyakran jókora szigeteknek, a melyeket a bennszülött kreolok hullámzó perik-nek neveztek el, az a sok ezer összetorlódott fatörzs az alapjuk, a melyeket a Misszissipp néhány száz ktlométeres folyása mentén kimosott és magával ragadott. Erre a bizonytalan alapra az ágak, levelek földdel vegyesen hosszú évek

során lerakodnak s ebben a talajban csakhamar gyökeret ver az ölmagasra növő preri-fű magva. Kevés idő multával már kuszó növények és cserjék is odatelepeenek s gyökereikkel mindenfelé megkapaszkodva, erősen összekapcsolják az uszó sziget talpát. Ezek a szigetek a szárazföldről teljesen függetlenek, embert, állatot megbírnak, de rengenek a lépések súlya alatt és inognak, hullámszerűen a legkisebb szellőre, a mely az árterület vizeit felbodorozza. A szélnek mindenképpen játékszerei; a hullám és a szél neveli és ugyanaz pusztítja el őket. Születésük első korszakában hosszan elnyúlt rétegekben fekszik végig a Misszissipp partja mentén. A szigetek uszó és ide-oda sétáló tömege nagy gondot okoz a déli pacifik-vasutnak, mert sokszor azzal fenyegetik a hidakat, hogy mindenestül el-söprik. E szigetek élete legjobb esetben néhány évre terjed, de ez idő alatt is számos állatnak és sok olyan-embernek nyujtanak menedéket, a kiknek bizonyosan nagy okuk van arra, hogy elkerüljék a polgári társadalmat. Vezzedelmes tanya, mert ha egy-egy ilyen sziget a folyam sodrába jut, azontul meg van pécsettelve a sorsa: szétomlik a rohanó víz hátán s így kisebb darabokban jut el a torkolathoz, a hol belemerül a tenger hullámsírijába.

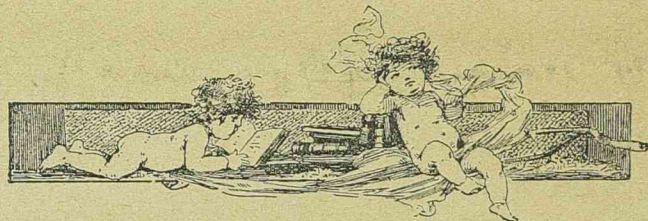
A vörös fenyő gyors növekvése és gyöngye beárnyékolása folytán igen alkalmas felfának a közé-perdőkben. Mély meszes talajon a vörös fenyő csodálatos növekedést mutat; 1 cm. átmérőjű évgyűrűk nem tartoznak a ritkaságok közé. A lombfaerdőkben a vágás után mutatkozó hézagok helyek 4—5 éves erőteljes vörös fenyő csemetékkel pótlándók, előbb azonban a fészkeket jó talajjal meg kell tölteni. A vörös fenyő sikeres tenyésztésének főfeltételei a mély talaj, nap melege és a csúcs szabad állása. Szűk, nyirkos völgyekben vagy napnemérte északi lejtőken ne telepítsük, mert ilyen helyeken mihamar fellép a rákbetegség. Használhatóságát illetőleg ismeretes, hogy kitűnő épületi fa úgy vízben mint szárazon mert nem repedezik és nem vetemedik. Keresett asztalos- és butorfa; épen úgy válik be padlózatnak is. Mint tűzifa egyenlő értékű a többi tülevelűekkel. Szaru- és támfáknak nem alkalmas hajlékonysága miatt. (M. E.)

A fenyő szurkocsnak tülevelű ültetvényekben való fogása újabb tapasztalatok szerint nagyobb eredményel jár, ha a fogó kéreg háncs felüli oldalát terpentinnel bekenjük. A kéreg terpentinnel való bekenése folytán, — mi szükség esetén időről időre megújítandó, — sokáig megtartja fogó tulajdonságát; s mivel e szerint a régi kéregnek frissel való kicserélése elmarad, ezen eljárás költségmegtakarítással is jár. Az sincs kizárva, hogy a terpentinnel bekent fogó kéreggel a nyár folyamán kirepült rovarokat is lehet fogni, a mi eddig friss kéreg hiányában nem volt mindig lehetséges. Ajánlatos a fogós kérget meglehetősen kara tavasszal kitenni.

Kínai rabszolgák. Kínában minden egyes családtag a családfőnek kizárólagos tulajdonát képezi és családjának tagjait a családfő tetszése szerint, bárkinek és bármikor eladhatja. Az ily módon eladott családtag nem oly helyzetű rabszolga, mint voltak valamikor a néger a Egyesült-Államokban, de azért föltétlenül birtokot képezi annak, ki őtet megvette. Az eladott házasságot köthet, családot alapíthat, de neje és gyermekei is urának tulajdonát képezik, ki megkérdezés nélkül adhatja el őket bárkinek. Ha egy atya eladja gyermekét, úgy ez közjegyző előtt kiállított okmány mellett történik, amit mind az eladó, mind a

vevő tentába martott balkeze hüvelykujjának lenyomataival erősít meg. Egy tizenöt éves egészséges fiú ára harminc-negyvenezer rézpénz és a vétel árát a vevő a közjegyző kezébe fizeti le, aki ezt azonnal az eladónak adja át. Egy 15 éves kifejllett leány ára 10 dollár, míg egy 10 éves leány három dollárért is megvehető. A kínai családi életben a leánygyermeket semmire sem becsülik. A fiugyermek megkapja rendes táplálékát és a leányok az ételmaradékot kapják, — ha ugyan marad valami. Sok helyen, ha már van egy-két leánygyermek a családban, az újszülött leánygyermeket a disznóknak adják megenni. E barbar szokás leginkább Kína déli tartományaiban van divatban és némi magyarázatot leli abban, hogy e vidék rendkívül népes és a megélhetési viszonyok a minimumra vannak szorítva. A másik ok a kínai nép rendkívül szaporaságában rejlik. A kínai kormány mit sem tesz a rabszolgaság és a gyermekgyilkosság meggátolására, amely szokások évezredek e népnél és igen nagy átalakuláson kell átmenie elsősorban a vallásnak, hogy e két barbar szokás meg legyen szüntetve. Ez pedig igen nehezen fog menni, mert még a legelvetemedettebb kínai is göröcsösen ragaszkodik őseitől örökölt hálvány isteneihez.

Az ebeknél igen gyakori bélférgesek elűzésére legkitűnőbb szer az Areca-diópor, melyből egy nagyobb keshegynyt keverünk az ételbe. A bélféreg jelenteje igen könnyen felismerhető, a mennyiben az eb jó étvágy mellett is sovány marad, evés után, pedig felpuffadt a hasa. Ha az ürületeket megnezzük, látni fogjuk benne a czérnavastagságu hosszú férget,

Szerkesztői üzenetek.

Balk Mihály urnak, Jósikatelep. Az orvosi bizonyítvány rendszerint csak a kiállítás évében érvényes, valamint a hatósági erkölcsi bizonyítvány is. A lapot rendszeresen hétfőn meg kellene kapnia, mert itt legkésőbb a megjelenés napján, tehát vasárnap délelőtt mindig postára lesz adva s így a hiba csak az ottani kézbesítésnél lehet. **Dragomir Pompeius** urnak, Rézbánya. Horváth Mihály. Boros István. Hajas István és Gábor Péter volt szakiskolások nem előfizetőink s így címüket sem közölhetjük, ha csak azt előbb valamely más előfizetőnk nem lesz szíves közölni velünk. **Repity József** urnak, Bodrog-Monostorszeg. **Barna János** urnak, Szirák. **Farkas József** urnak, Herend. Az Evkönyv adani olyan lanyján gyűlnék, hogy azt már ujév előtt alig lesz lehetséges összeállítani. Annak idején értesítjük tisztelt olvasóinkat. **Baka János** urnak, Csurgó. A kérdésre magán levélben felelünk.

A kiadóhivatal postája.

Dezső István urnak, Károlyfalva. Azt hisszük, hogy most már helyes címzés mellett rendszeren kapja a lapot. **Madarász György** urnak, Priglevica-Szent-Iván. Ez év végeig van előfizetve. **Székely Ignác** urnak, Miskolca. A hiányzó számokat pótoljuk, azt hisszük, hogy eddig már kézhez vette. **K. Gy.** urnak. Zokon vette és megnehezített azért, mert üzentük volt az üzenetekben, hogy a lap 53-ik száma azért nem jelent meg, mert az évnek csak 52 hete van s így egy héttalnapnál a teljes évfolyam szinte csak 52 számból állhat. Mi ebben semmi sértőt nem találunk s valóban megütköztünk sorain. Azt is írja, hogy az évfolyamból több száma hiányzik; ezeket mindig reklamatatni kellett volna az ottani posta által, mit ingyen koteles tenni. Szíveskedjék megírni, mely számai hiányoznak, talán még pótolhatjuk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.

ERDÉSZETI UJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor.	— fil.
Fél évre	4 kor.	— fil.
Negyed évre	2 kor.	— fil.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik minden vasárnap.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlközásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszöres hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

VIII. évfolyam.

Szászsebes, 1903. November 15.

7. szám.

TARTALOM:

1. Vezércikk: A nyugdíjügy érdekében. 2. A sarki vagy havasi nyúl (*Lepus timidus* vagy *variabilis*) és annak vadászása. 3. Kaland farkasokkal. 4. Levelezés 5. Hasznos tudnivalók. 6. Hírek. 7. Különfélék. 8. Szerkesztői üzenetek. A kiadóhivatal postája. 9. A borítékon: Hirdetések és pályázatok.

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállító
A nagyméltóságu Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállító
Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

III. A XVszámu, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közreboicsajtása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönbén felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

s eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt — a betekintheő számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb meglegedésére hoztuk kivitelbe.

POLGÁRI RUHÁK

a legujabb francia es angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készségeggel beszerzünk es a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot es figyelmet fordítunk,

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik oleső reklám árak által régi vevőinket megtevesztteni óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag es kiszolgálás rovására nyujthatnának.

Kivánatra ingyen es bérmentve küldjük meg árjegyzékünket es a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ívet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem es pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TARSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári es királyi Fensége József főherceg udvari szállító. A nagyméltóságu Földmívelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállító. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

Figyelmes és pontos kiszolgálás.

Legelőnyösebb beszerzési-forrás.

Az „Erdészeti Ujság“

zoologiai laboratoriuma elvállal kitömésre szárnyasokat és szőrmés vadat.

Jutányos árak. Kitűnő munka.

Az állatok kitömésének díja nagyság szerint.

Emlősök:

Egér nagyságu	2 K
Menyét, nyest	4 K
Róka	10 K
Vaddisznófej	20 K

Madarak:

Pinty nagyságu	2 K
Galamb	3 K
Ölyv	4 K
Nagy suholy (uhu)	8 K
Sas (nagy)	16 K

Siketfajd ágon, dürgő helyzetben, faldiszul 16 K.

Az intézetben készülnek mindenféle vadászati tropheák, kisebb-nagyobb biológiai csoportok függő vadak, emlős fejek művészileg faragott tablettákon.

Madarak mint faldiszek, emlős bőrök szőnygeknek természetesen utánzott fejekkel. Őz, szarvas agancsok tablettára szerelése, levett agancsok koponyautánzatra helyezése és egyéb praeparatori munkák művészies és gondos kivitele jutányosan számíttatik.

ALKALMAZÁST KERES

az erdőőri szakvizsgát kitűnően letett nőtlen erdőőr. Nyelvismerete a magyar és a román. Címe megtudható a lap kiadóhivatalában. 2—5

ÁLLÁST KERES

valamely hazai uradalomban egy szakvizsgázott, az erdészeti és vadászati teendőiben teljesen jártas erdőőr. Ért a földméréshez és tervek rajzolásához is. Címe a lap kiadóhivatalában. 1—3

Fontos téli idényre!

Téli halina (Filcz) csizmák

➡ saját gyártmány ➡

erősek, meleget tartók, csinos kiállításban; 4 évig is viselhetők; jóságért és tartósságért kezességet vállalom.

➡ **ÁRA: 8 KORONA.** ➡

Megrendelésnél pontos mérték beküldését kérem

LENGYEL ALBERT,
erdőőr.

Alsó-Rákos, Nagy-Küküllő megye.

ÉLŐ VAD!

Élő foglyokat, fácánokat, nyulakat, őzeket, szarvasokat, vad tengeri nyulakat, baglyokat és minden más állatot magas áron vásárol az „Élőállat-kiviteli vállalat és állat nagykereskedő”: **O. Frank, Wien V., Zentagasse 48 sz.** Továbbá szállítok mindennemű élő vadat és más első minőségű állatot. Minden vadásznak és vadászati kedvelőnek nélkülözhetlen tanácsadóval ellátott képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök. Csoportos nyulfogáshoz saját hálómimat és foglyok s fácánok szállításához saját csomagolási eszközeimet bérmentve küldöm meg.

MAGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB.
KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS
FELTALÁLÓJA A REMONTOIR
INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ÓRÁK, ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
KÉSZPENZÉRT, VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE
JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

Hogy a hazai erdész közönség pártolásáért érzett hálámat lerójjam. a magyar erdész és erdészeti altisztek árvái javára 6000 koronás alapítványt létesítettem a melyet az »Országos Erdészeti Egyesület« 334/1903 sz. átiratával elfogadni határozott.

FARAGÓ BÉLA

csász. és kir. udvari szállító

Kitüntetések:

- 1897. Arcachen
Arany-érem, diszoklevél.
- 1897 Brüsseli világkiállítás
Ezüst-érem.
- 1897 Marosvásárhely
Arany-oklevél.
- 1890 Szeged
Kiállítási oklevél.
- 1900 Párisi világkiállítás
Ezüst-érem.
- 1900 Orsz. iparegyesület
b. disz-érem.
- 1902 Pozsony három díj
**Elismerő-oklevél, arany-
érem, bronz-érem.**
- 1903 Cs. és kir. udvari szállító.
- 1903 Kertészeti kiáll. Zenta.
Ezüst érem
- 1903 Kertészeti kiállítás
Szatmár, diszoklevél.

Magyar Magpergető gyára
Zala-Egerszegen

tisztelettel kéri

a magyar erdész közönséget, hogy

erdei vetőmag

szükségletének fedezésével hëzagpótló

hazai iparvállalatát

az eddig is

kitüntető módon megnyilatkozott

pártfogásában

részesíteni kegyeskedjék.

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

A kontinens régi jó hírnevű vállalata.

Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix. — Számos díszoklevél, állami és egyesületi érem.

Pozsony 1902. arany érem. — Lemberg 1894. nagy arany érem.

Slavoniai és Magyar kocsányos és kocsánytalan

Tölgy vető makkot

 Jegenyefenyő magot

és mindennemű őszi vetésre szükséges

ERDEI VETŐ MAGOT

szállít

**elismert kitűnő minőségben,
a lehető legolcsóbb árak mellett**

Stainer Gyula

csász. és kir. udvari szállító

első körmendi **magyar** magpergető
intézete

Körmenden

és kéri a tisztelt erdészközönséget úgy a magvak jóssága, valamint
a kiszolgálás pontossága felől magának próbarendelés útján meg-
győződést szerezni.

Hogy a tisztelt erdészközönség támogatásáért érzett hálámat lerójjam,
az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába évente 1000 koronát befizetek,
mely összeget az egyesület bármely jótékony célra fordíthatja. Ez által a
tisztelt erdészközönség a 2% levonása alól fel van mentve.

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

Több ezer elismerő nyilatkozat. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.